

Sytuacja osób powyżej 50 roku życia w na rynku pracy w woj. podlaskim w 2016 roku

1. Demografia¹

W końcu 2016 r. w woj. podlaskim mieszkały 439 763 osoby w wieku powyżej 50 roku życia i stanowiły one 37,1% ogółu ludności województwa. W skali kraju liczba osób w omawianej grupie wiekowej wyniosła 14144506, a jej udział w ogólnej liczbie mieszkańców kraju był, w porównaniu z woj. podlaskim, nieznacznie niższy i wyniósł 36,8%.

Tabela 1 Liczba ludności w województwie podlaskim w latach 2006-2016*

	2006	2007	2008	2009	2010**	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ludność ogółem w tym:	1196101	1192660	1191470	1189731	1203448	1200982	1198690	1194965	1191918	1188800	1186625
osoby 50 + w tym:	375872	384278	392596	399772	410051	416250	421939	427006	432055	435 924	439763
• kobiety	211927	216262	220731	224635	228918	232217	235215	237986	240592	242599	244446
• mężczyźni	163945	168016	171865	175137	181133	184033	186724	189020	191463	193325	195317
• miasto	209835	217222	224289	233020	239729	247422	252065	256221	260398	263554	266830
• wieś	166037	167056	168307	166752	166994	168828	169874	170785	171657	172370	172933

* Dane BDL, Ludność, ruch naturalny i migracje w woj. podlaskim w latach 2010-2016, Ludność w województwie podlaskim 2006-2009, Urząd Statystyczny w Białymstoku.

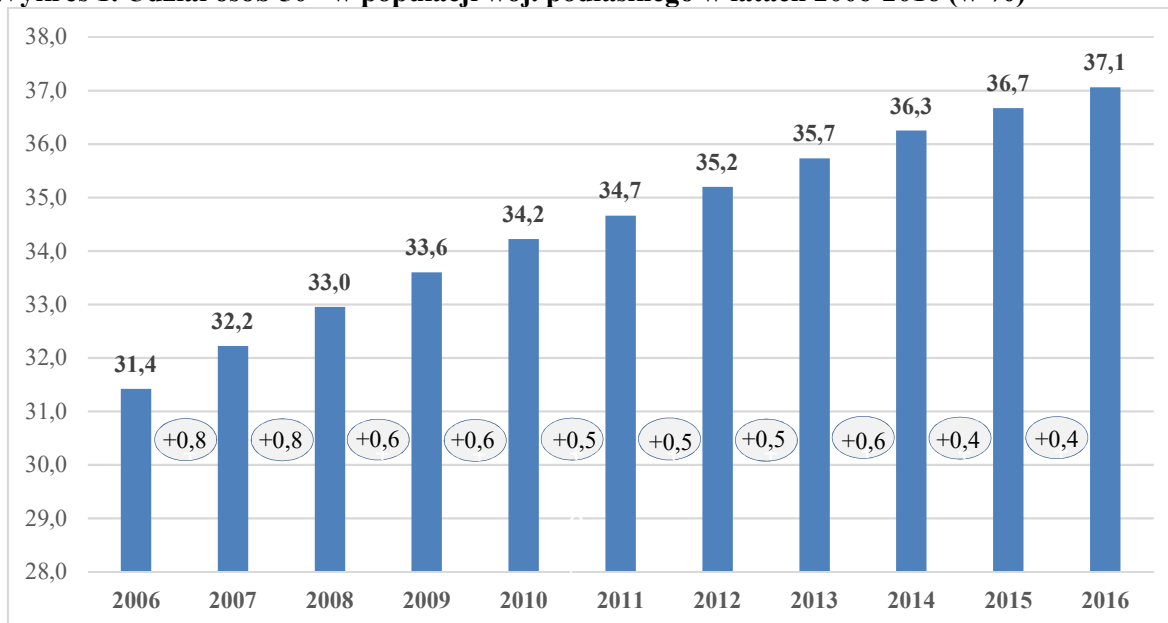
** Od 2010 roku bazą wyjściową bilansu stanu i struktury ludności są wyniki NSP 2011.

W końcu 2016 roku liczba mieszkańców woj. podlaskiego wyniosła 1186625 osób i na przestrzeni dziesięciu lat, zmniejszyła się o 9,5 tys. osób, tj. o 0,8%. Pomimo ogólnego spadku liczby ludności, liczba osób w przedziale wiekowym powyżej 50 roku życia zwiększyła się o 63,9 tys., tj. o 17,0% (w końcu 2006 r. licząc 375872 osoby, stanowiły one 31,4%). Tempo wzrostu liczby osób w tej grupie jest jednak z roku na rok coraz słabsze. Na przestrzeni samego 2016 roku liczba osób w tej grupie wiekowej wzrosła o ponad 3,8 tys. osób tj. o 0,9%, podczas gdy w 2007 r. odnotowano wzrost na poziomie 2,2%.

Wśród osób w wieku powyżej 50 roku życia przeważały kobiety (244 446; 55,6%) oraz mieszkańcy miast (266830; 60,7%).

¹ Ludność, ruch naturalny i migracje w woj. podlaskim w 2016 r., Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2017.

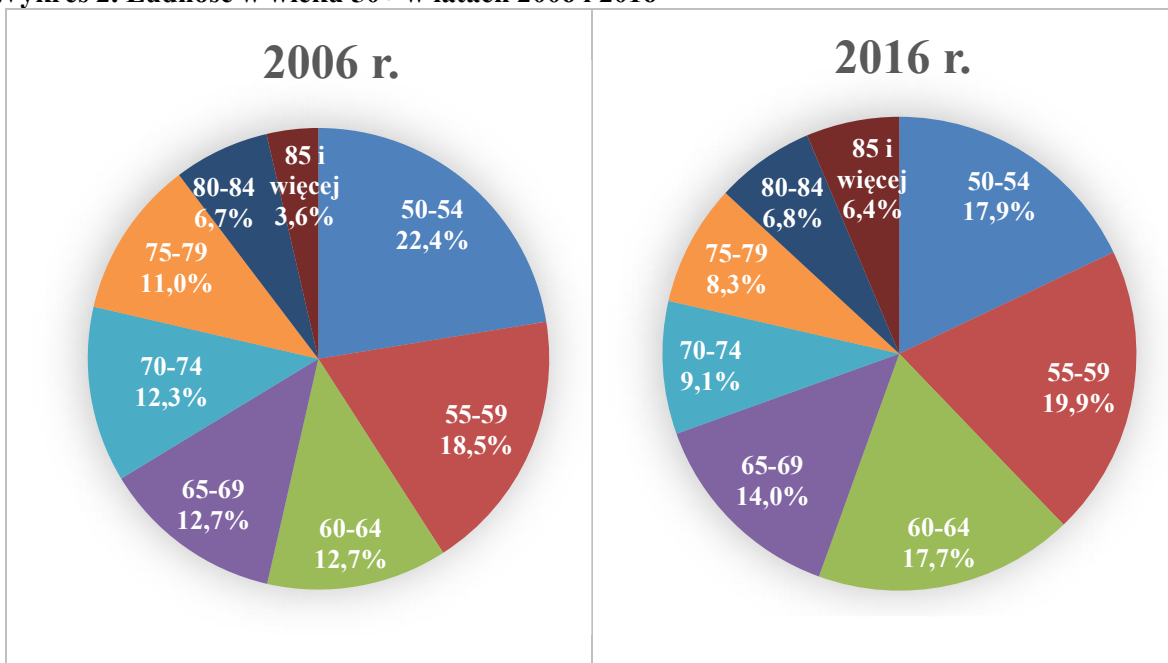
Wykres 1. Udział osób 50+ w populacji woj. podlaskiego w latach 2006-2016 (w %)

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych BDL

Udział ludzi w grupie wiekowej 50+ rósł na przestrzeni ostatnich lat systematycznie: od 0,8-0,6 punktu proc. rok do roku w latach 2006-2013 do 0,4 punktu proc. w latach 2014-2016. Podobna tendencja widoczna była również w skali kraju, jednak wzrost udziału omawianej grupy wiekowej był nieznacznie mniejszy niż w przypadku woj. podlaskiego (od 0,7 do 0,4 punktu proc. w latach 2006-2013 do 0,2-0,3 punktu proc. w latach 2014-2016).

Wykres 2. Ludność w wieku 50+ w latach 2006 i 2016

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych BDL

W subpopulacji osób powyżej 50 roku życia najliczniejszą grupę (prawie 1/5) stanowiły osoby 55-59-letnie i – w okresie ostatnich dziesięciu lat – ich udział wzrósł o 1,4 punktu proc. Znaczący przyrost dotyczył osób w wieku 60-64 lata, ich udział w ogólnej liczbie ludności 50+ wzrósł o 5 punktów proc. Jednak najwyższe tempo przyrostu dotyczyło osób najstarszych, powyżej 85 lat, ich udział w grupie osób powyżej 50 roku życia w woj. podlaskim jest niewielki, ale na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat niemal podwoił się – z 3,6% w 2006 r. do 6,4% w 2016 r., (z wielkości 13582 osób w 2006 r. do 27966 osób w 2016 r.). Należy podkreślić również, że odsetek osób 85+ w woj. podlaskim w 2016 r. był najwyższy w kraju (2,4% ogółu ludności województwa i 1,9% ludności w kraju).

2. Aktywność ekonomiczna ludności wieku powyżej 50 roku życia w województwie podlaskim (BAEL)

W IV kwartale 2016 r. w województwie podlaskim aktywnych zawodowo było 120 tys. osób w wieku 45-54 lata (23,7% ogółu ludności aktywnej zawodowo) oraz 87 tys. osób w wieku 55 lat i więcej (17,2% ogółu ludności aktywnej zawodowo).

Tabela 2 Aktywni i bierni zawodowo (w tys.) w IV kwartale 2015 r. i IV kwartale 2016 r. w województwie podlaskim (BAEL)

Wiek	Ogółem		Aktywni zawodowo						Bierni zawodowo	
			Razem		Pracujący		Bezrobotni			
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Ogółem	912	917	499	507	467	483	33	24	413	410
15-24	144	127	41	37	34	32	7	5	103	90
25-34	134	160	113	137	102	129	11	8	21	23
35-44	149	147	130	126	124	121	7	5	18	21
45-54	152	140	129	120	125	116	.	.	23	21
55 lat i więcej	332	342	86	87	83	85	.	.	247	255

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych BDL

W IV kwartale 2016 r. liczba pracujących w wieku 45-54 lata oraz powyżej 55 roku życia w województwie podlaskim wyniosła kolejno 116 tys. i 85 tys. osób. Udział osób starszych w ogólnej populacji pracujących w województwie kształtował się na poziomie 24,0% dla grupy wiekowej 45-54 lata oraz 17,6% dla grupy w wieku powyżej 55 lat.

Biernymi zawodowo pozostawało 21 tys. osób w wieku 45-54 lata (tj. 5,1% ogółu populacji biernych zawodowo w województwie) oraz 255 tys. osób w wieku powyżej 55 roku życia (62,2%). Odsetek biernych zawodowo w obu tych grupach wiekowych wyniósł kolejno 17,5% oraz 74,6%.

Główny powód braku aktywności zawodowej w wieku 45-54 lata to choroba i niepełnosprawność (38,7%), obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu (35,0%),

emerytura (11,5%). Natomiast w grupie wiekowej 55 lat i więcej w 78,0% powodem nieposzukiwania pracy jest emerytura, a w 13,0% choroba i niepełnosprawność.²

Tabela 3 Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale 2015 r. i IV kwartale 2016 r. w województwie podlaskim (BAEL)

Wiek	Współczynnik aktywności zawodowej (w %)		
	2015	2016	zmiana (+/-)
Ogółem	54,7	55,3	0,6
15-24	28,5	21,9	-6,6
25-34	84,3	85,6	1,3
35-44	87,2	85,7	-1,5
45-54	84,9	85,7	0,8
55 lat i więcej	25,9	25,4	-0,5

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych BDL

Współczynnik aktywności zawodowej ludności dla starszych grup wiekowych wyniósł 85,7% dla grupy 45-54 lata oraz 25,4% dla grupy powyżej 50 roku życia. Wskaźnik ten dla osób w wieku 55+ osiągnął jedną z najniższych wartości ze wszystkich grup wiekowych (obok osób w wieku 15-24 lata); wartość wskaźnika aktywności zawodowej dla ogółu ludności województwa wyniosła 55,3% i w ujęciu rocznym odnotowano wzrost o 0,6 punktu proc., podczas gdy dla grupy wiekowej 45-54 lata wzrost ten wyniósł 0,8 punktu proc., a dla osób w wieku 55 lat i więcej – nastąpił spadek o 0,5 punktu proc.

Tabela 4 Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2015 r. i w IV kwartale 2016 r. w województwie podlaskim (BAEL)

Wiek	Wskaźnik zatrudnienia (w %)		
	2015	2016	zmiana (+/-)
Ogółem	51,2	52,7	1,5
15-24	23,6	25,2	1,6
25-34	76,1	80,6	4,5
35-44	83,2	82,3	-0,9
45-54	81,6	82,9	1,3
55 lat i więcej	25,0	24,9	-0,1

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych BDL

Wskaźnik zatrudnienia osób starszych w wieku 45-54 lata osiągnął wartość 82,9%, najwyższą ze wszystkich kategorii wiekowych, która na przestrzeni roku wzrosła o 1,3 punktu proc. Z kolei osoby powyżej 55. roku życia to grupa o najniższym wskaźniku zatrudnienia - 24,9%, który w ciągu roku zmniejszył się o 0,1 punktu proc. Dla porównania, dla ogółu ludności w województwie podlaskim wskaźnik zatrudnienia wyniósł 52,7% i w ujęciu rocznym wzrósł o 1,5 punktu proc.

² Aktywność ekonomiczna ludności Polski IV kwartał 2016, Główny Urząd Statystyczny. Warszawa 2017.

Tabela 5 Stopa bezrobocia w IV kwartale 2015 r. i IV kwartale 2016 r. w województwie podlaskim (BAEL)

Wiek	Stopa bezrobocia (w %)		
	2015	2016	zmiana (+/-)
Ogółem	6,6	4,7	-1,9
15-24	17,1	13,5	-3,6
25-34	9,7	5,8	-3,9
35-44	5,4	4,0	-1,4
45-54	3,1	3,3	0,2
55 lat i więcej	3,5	2,3	-1,2

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych BDL

Stopa bezrobocia rzeczywistego w IV kwartale 2016 r. osiągnęła ogólną wartość 4,7% ludności aktywnej zawodowo. W najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy znajdowały się osoby młode, wśród których stopa bezrobocia wyniosła 13,5%, natomiast stopa bezrobocia wśród osób w wieku 45-54 lata oraz powyżej 55 roku życia wyniosła kolejno 3,3% oraz 2,3%. Podobnie jak wśród ogółu ludności, na przestrzeni roku wartość tego wskaźnika zmniejszyła się wśród osób w wieku 55 lat i więcej (o 1,2 punktu proc.), natomiast w grupie osób w wieku 45-54 lata wzrosła o 0,2 punktu proc

3. Bezrobocie rejestrowane osób powyżej 50 roku życia

W końcu 2016 r. w urzędach pracy woj. podlaskiego zarejestrowanych było 13698 osób powyżej 50 roku życia, czyli o 1151 osób (tj. o 7,8%) mniej niż rok wcześniej.

Tabela 6 Zmiany poziomu bezrobocia osób powyżej 50 roku życia w woj. podlaskim w latach 2006-2016

	Liczba bezrobotnych ogółem	wzrost/spadek do poprzedniego roku	Powyżej 50 roku życia		
			liczba	wzrost/spadek do poprzedniego roku	% do ogółu
2006	61773	-11420	11715	99	19,0
2007	48796	-12977	10864	-851	22,3
2008	45821	-2975	10441	-423	22,8
2009	61169	15348	13217	2776	21,6
2010	63761	2592	14229	1012	22,3
2011	65920	2159	15155	926	23,0
2012	68705	2785	15933	778	23,2
2013	70889	2184	17647	1714	24,9
2014	60394	-10495	15726	-1921	26,0
2015	55019	-5375	14849	-877	27,0
2016	48361	-6658	13698	-1151	28,3

Dane: WUP w Białymstoku

Spadek liczby bezrobotnych w tej grupie był słabszy niż wśród ogółu zarejestrowanych (o 4,3%), co przełożyło się na wzrost udziału osób powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych z 27,0%w końcu 2015 r. do 28,3% w końcu 2016 r.

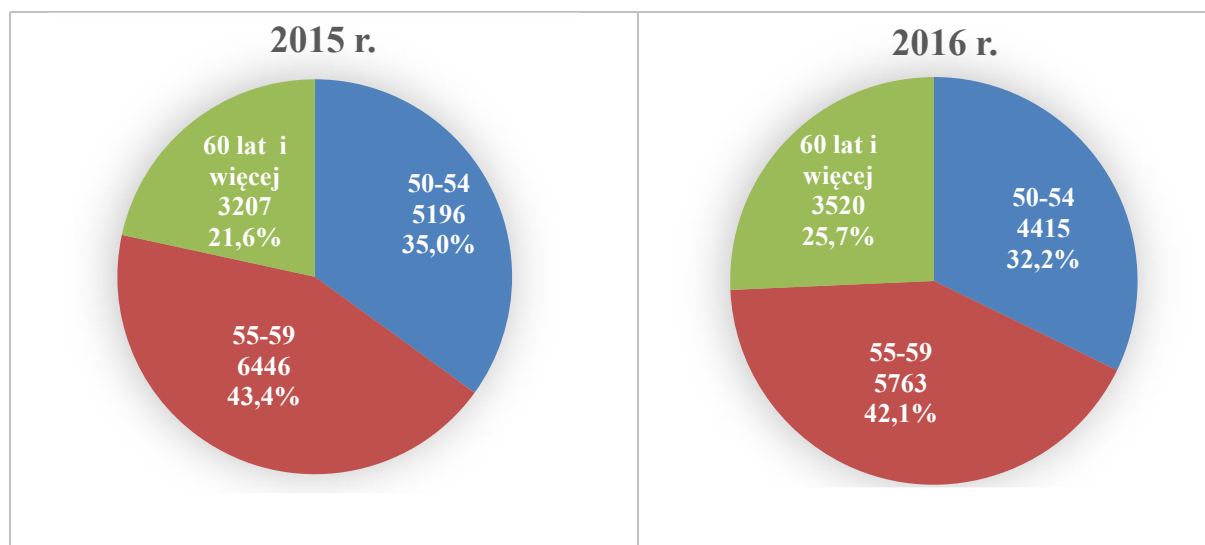
Na przestrzeni lat 2006-2016 liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia zwiększyła się o 1983 osoby, tj. o 16,9%, podczas gdy ogólny poziom bezrobocia zmniejszył się w tym czasie o 21,7%.

Tabela 7 Bezrobotni powyżej 50 roku życia wg wieku w województwie podlaskim - stan w końcu 2015 i 2016 roku

Wyszczególnienie		2015		2016	
		liczba	%	liczba	%
Bezrobotni 50+ ogółem		14849	100	13698	100
wg wieku	50-54 lata	5196	35,0	4415	32,2
	55-59 lat	6446	43,4	5763	42,1
	60 lat i więcej	3207	21,6	3520	25,7

Dane: Załącznik 1 „Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy” do sprawozdania MPiPS-01o rynku pracy za 2015 i 2016 r. WUP w Białymstoku.

Wykres 3 Struktura wiekowa osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w województwie podlaskim w latach 2015-2016

Dane: Załącznik 1 „Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy” do sprawozdania MPiPS-01o rynku pracy za 2015 i 2016 r. WUP w Białymstoku.

W 2016 roku odnotowano spadek liczby bezrobotnych we wszystkich grupach wiekowych, z wyjątkiem bezrobotnych powyżej 60 roku życia. Liczba osób powyżej 60 roku życia wzrosła o 313 osób, tj. o 9,8%. Pomimo tego, udział osób bezrobotnych z najstarszych grup wiekowych w ogólnej liczbie zarejestrowanych był nadal najniższy. Osoby powyżej 60 roku życia stanowiły 7,3% ogółu bezrobotnych, a w przedziale wiekowym 55-59 lat – 11,9%.

Tabela 8 Bezrobotni powyżej 50 roku życia wg płci w województwie podlaskim – stan w końcu 2015 i 2016 roku

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem				Bezrobotni 50+			
	2015		2016		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
	55019	100	48361	100	14849	100	13698	100
kobiety	24943	45,3	22057	45,6	5323	35,8	4730	34,5
mężczyźni	30076	54,7	26304	54,4	9526	64,2	8968	65,5

Dane: Sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy za 2015 i 2016 r., WUP w Białymstoku.

Wśród bezrobotnych powyżej 50 roku życia było 4730 kobiet (stanowiły one 34,5%) i 8968 mężczyzn (65,5%). Niski odsetek kobiet w tej grupie bezrobotnych jest związany z ograniczeniem wiekowym dla rejestrujących się bezrobotnych (kobiety mogły pozostawać w rejestrach bezrobotnych do 60 roku życia, a mężczyźni do 65 roku życia, a ten wiek miał być stopniowo wydłużany do 67 lat).

W 2016 roku przy spadku ogólnej liczby bezrobotnych powyżej 50 roku życia o 7,8% liczba bezrobotnych kobiet w omawianej grupie wiekowej zmniejszyła się o 11,1%, a liczba bezrobotnych mężczyzn o 5,9%. Zatem większy spadek bezrobocia w omawianej grupie, w przeciwieństwie do sytuacji wśród bezrobotnych ogółem, dotyczył kobiet.

Osoby po 50 roku życia po zarejestrowaniu się w urzędzie pracy częściej posiadają prawo do zasiłku dla bezrobotnych niż osoby młodsze. Wynika to z faktu, że są to przede wszystkim osoby poprzednio pracujące, a więc posiadające odpowiednio długi staż pracy.

Tabela 9 Bezrobotni powyżej 50 roku życia wg prawa do zasiłku w województwie podlaskim – stan w końcu 2015 i 2016 roku

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem				Bezrobotni 50+			
	2015		2016		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
	55019	100	48361	100	14849	100	13698	100
z prawem do zasiłku	5719	10,4	5215	10,8	2188	14,7	1897	13,8
bez prawa do zasiłku	49300	89,6	43146	89,2	12661	85,3	11801	86,2

Dane: Sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy za 2015 i 2016 r., WUP w Białymstoku.

W końcu 2016 roku prawo do zasiłku posiadało 5215 osób bezrobotnych, czyli 10,8% ogółu zarejestrowanych. W populacji bezrobotnych powyżej 50 roku życia prawo do zasiłku posiadało 1897 osób, czyli 13,8% bezrobotnych w omawianej grupie wiekowej.

W 2016 r. liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia uprawnionych do zasiłku zmniejszyła się o 291 osób, tj. o 13,3%. Dla porównania, wśród ogółu zarejestrowanych liczba zasiłkobiorców zmniejszyła się o 504 osoby, tj. o 8,8%.

Tabela 10 Bezrobotni powyżej 50 roku życia wg stażu pracy w województwie podlaskim – stan w końcu 2015 i 2016 roku

Wyszczególnienie		Bezrobotni ogółem				Bezrobotni 50+			
		2015		2016		2015		2016	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
		55019	100	48361	100	14849	100	13698	100
wg stażu pracy (lata)	do 1 roku	10355	18,8	9703	20,1	1103	7,4	1102	8,0
	1-5	11869	21,6	10844	22,4	1254	8,4	1226	9,0
	5-10	6980	12,7	6272	13,0	1630	11,0	1572	11,5
	10-20	7430	13,5	6599	13,6	3764	25,3	3496	25,5
	20-30	5140	9,3	4383	9,1	4307	29,0	3763	27,5
	30 lat i więcej	1906	3,5	1661	3,4	1878	12,6	1644	12,0
	bez stażu	11339	20,6	8899	18,4	913	6,1	895	6,5

Dane: Załącznik 1 „Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy” do sprawozdania MPiPS-01o rynku pracy za 2015 i 2016 r. WUP w Białymstoku.

W końcu 2016 r. spośród zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia najliczniejszą grupę stanowiły osoby ze stażem 20-30 lat - 3763 osoby, co stanowiło – 27,5% bezrobotnych w omawianej grupie. Zatem niemal co trzeci bezrobotny w omawianej grupie legitymował się takim stażem. Jednak podkreślenia wymaga to, że w liczbie bezrobotnych powyżej 50 roku życia 6,5% nie posiadało stażu pracy, a kolejne 8,0% legitymowało się stażem do 1 roku i są to odsetki kilkakrotnie niższe niż wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Podobnie jak wśród ogółu bezrobotnych, na przestrzeni 2016 roku odnotowano spadek liczby bezrobotnych powyżej 50 roku życia we wszystkich grupach stażu pracy oraz w grupie bezrobotnych bez stażu pracy, przy czym największy dotyczył osób bezrobotnych ze stażem pracy 20-30 lat (o 544 osoby, tj. o 12,6%), a najmniejszy z najkrótszym stażem do 1 roku (o 1 osobę, tj. o 0,1%).

Tabela 11 Bezrobotni powyżej 50 roku życia wg wykształcenia w województwie podlaskim – stan w końcu 2015 i 2016 roku

Wyszczególnienie		Bezrobotni ogółem %				Bezrobotni 50+%			
		2015		2016		2015		2016	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
		55019	100	48361	100	14849	100	13698	100
wg wykształcenia	wyższe	7871	14,3	6993	14,5	695	4,7	697	5,1
	policealne i średnie zawodowe	12688	23,1	11093	22,9	3242	21,8	2957	21,6
	średnie ogólnokształcące	6360	11,6	5555	11,5	893	6,0	826	6,0
	zasadnicze zawodowe	13149	23,9	11453	23,7	4758	32,0	4342	31,7
	gimnazjalne i poniżej	14951	27,2	13267	27,4	5261	35,4	4876	35,6

Dane: Załącznik 1 „Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy” do sprawozdania MPiPS-01o rynku pracy za 2015 i 2016 r. WUP w Białymstoku.

W końcu 2016 roku najwięcej osób powyżej 50 roku życia zarejestrowanych jako bezrobotne posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej – 4876 osób, co stanowiło 35,6% bezrobotnych w tej grupie. Warto zauważyć, że w liczbie bezrobotnych ogółem udział ten był zdecydowanie

niższy i wyniósł 27,3%. Najmniejsza liczba bezrobotnych w omawianej kategorii legitymowała się dyplomami wyższych uczelni – 697 osób, co stanowiło 5,1% w tej grupie wiekowej, wobec 14,5% bezrobotnych z wyższym wykształceniem wśród bezrobotnych ogółem.

W 2016 roku zmniejszenie liczby bezrobotnych powyżej 50 roku życia nastąpiło niemal na wszystkich poziomach wykształcenia. Największe spadki odnotowano w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (o 416 osób, tj. o 8,7%) oraz gimnazjalnym i poniżej (o 385 osób, tj. o 7,3%). Nieznaczny wzrost liczby bezrobotnych odnotowano jedynie w grupie bezrobotnych z wykształceniem wyższym (o 2 osoby, tj. o 0,3%).

Tabela 12 Bezrobotni powyżej 50 roku życia wg czasu pozostawania bez pracy w województwie podlaskim – stan w końcu 2015 i 2016 roku

Wyszczególnienie		Bezrobotni ogółem%				Bezrobotni 50+			
		2015		2016		2015		2016	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
		55019	100	48361	100	14849	100	13698	100
wg czasu pozostawania bez pracy (mies.)	do 1 mies.	4590	9,5	4142	8,6	850	5,7	738	5,4
	1-3	9208	19,0	7989	16,5	1845	12,4	1682	12,3
	3-6	7795	16,1	6829	14,1	1481	10,0	1468	10,7
	6-12	8977	18,6	7148	14,8	2350	15,8	1754	12,8
	12-24	8896	18,4	8423	17,4	2428	16,4	2404	17,6
	pow. 24	15553	32,2	13830	28,6	5895	39,7	5652	41,3

Dane: Załącznik 1 „Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy” do sprawozdania MPiPS-01o rynku pracy za 2015 i 2016 r. WUP w Białymstoku.

Wśród bezrobotnych powyżej 50 roku życia dominowały osoby poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy – 5652 osoby, czyli 41,3% bezrobotnych w tej grupie. Kolejne 2404 osoby (17,6%) pozostawały bez pracy przez okres 12-24 miesiące.

Łącznie nieprzerwalnie przez okres 12 miesięcy i dłużej zarejestrowanych w urzędach pracy było 8056 osób i stanowiły one 58,8% tej kategorii bezrobotnych. Dla porównania dla ogółu bezrobotnych ten odsetek wyniósł 45,9%. Oznacza to, że osoby starsze, jeśli już trafią do rejestrów urzędów pracy, to skazane są na dłuższe pozostawanie bez pracy.

W 2016 roku nastąpił spadek liczebności osób w każdej z kategorii bezrobotnych powyżej 50 roku życia pod względem czasu pozostawania bez pracy. Najbardziej znaczący spadek liczebności odnotowano wśród osób pozostających bez zatrudnienia w przedziale 6-12 miesięcy (o 596 osób, tj. o 25,4%), najmniejszy wśród osób pozostających bez pracy nieprzerwanie przez okres 12 miesięcy i dłużej (o 267 osób, tj. o 3,2%) i są to spadki blisko trzykrotnie mniejsze niż wśród ogółu bezrobotnych.

Tabela 13. Zarejestrowani bezrobotni powyżej 50 roku życia w powiatowych urzędach pracy woj. podlaskiego – stan w końcu grudnia 2016 r.

PUP	Liczba bezrobotnych ogółem	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	
		ogółem	%
Augustów	2539	796	31,4
Białystok	17270	5295	30,7
Bielsk Podl.	1667	492	29,5
Grajewo	3082	782	25,4
Hajnówka	1658	538	32,4
Kolno	2689	499	18,6
Łomża	4929	1295	26,3
Mońki	1415	361	25,5
Sejny	1376	297	21,6
Siemiatycze	1553	446	28,7
Sokółka	3557	982	27,6
Suwałki	2920	943	32,3
Wysokie Maz.	1847	436	23,6
Zambrów	1859	536	28,8
Ogółem	48361	13698	28,3

Dane: Dane: Sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy, stan na 31.12. 2016 r., WUP w Białymstoku.

Bezrobocie osób powyżej 50 roku życia, podobnie jak ogółu ludności województwa, jest zróżnicowanie terytorialne. Odsetek bezrobotnych tej grupy osób w ogólnej liczbie zarejestrowanych w województwie kształtował się w przedziale od 18,6% w powiecie kolneńskim do 32,3% w powiecie suwalskim i m. Suwałki– rozpiętość udziału wyniosła 13,7 punktu proc.

4. Bilans bezrobotnych powyżej 50 roku życia, aktywizacja zawodowa

W 2016 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 11630 bezrobotnych powyżej 50 roku życia (17,5% napływu do bezrobocia ogółem), z tego po raz pierwszy zarejestrowało się 1139 osób (9,8% ogółu napływu w tej populacji), a po raz kolejny 10491 osób (tj. 90,2%).

W 2016 r. odnotowano zmniejszenie napływu do bezrobocia osób w omawianej grupie wiekowej o 8,0%. W tym samym czasie napływ bezrobotnych ogółem zmniejszył się o 7,1%.

Tabela 14. "Napływy" i "odpływy" bezrobotnych powyżej 50 roku życia w 2015 i 2016 roku

Wyszczególnienie	Bezrobotni powyżej 50 roku życia					
	2015		2016		zmiana(+/-)	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Bezrobotni nowo zarejestrowani "napływ", z tego rejestrujący się:	12639	100	11630	100	-1009	-8,0
- po raz pierwszy	1437	11,4	1139	9,8	-298	-20,7
- po raz kolejny, w tym powracający do rejestracji:	11202	88,6	10491	90,2	-711	-6,3
- po pracach interwencyjnych	29	0,2	19	0,2	-10	-34,5
- po robotach publicznych	144	1,1	155	1,3	11	7,6
- po stażu	664	5,3	709	6,1	45	6,8
- po odbyciu przygotowania zawodowego dorosłych	0	0	2	0,02	2	
- po szkoleniu	179	1,4	103	0,9	-76	-42,5
- po pracach społecznie użytecznych	377	3,0	403	3,5	26	6,9
Bezrobotni wyrejestrowani „odpływ”, w tym z powodu:	13516	100	12781	100,0	-735	-5,4
□ podjęcia pracy, z tego:	5658	41,9	5634	44,1	-24	-0,4
▪ pracy niesubsydiowanej	4427	32,8	4388	34,3	-39	-0,9
- w tym podjęcie działalności gospodarczej	247	1,8	216	1,7	-31	-12,6
- w tym pracy sezonowej	515	3,8	551	4,3	36	7,0
▪ pracy subsydiowanej, w tym:	1231	9,1	1246	9,7	15	1,2
- w ramach prac interwencyjnych	451	3,3	438	3,4	-13	-2,9
- w ramach robót publicznych	435	3,2	444	3,5	9	2,1
- z tytułu podjęcia działalności gospodarczej	93	0,7	95	0,7	2	2,2
- w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	138	1,0	136	1,1	-2	-1,4
- podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego	51	0,4	77	0,6	26	51,0
□ rozpoczęcia szkolenia	178	1,3	102	0,8	-76	-42,7
□ rozpoczęcia stażu	676	5,0	713	5,6	37	5,5
□ rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	2	0,01	1	0,01	-1	-50,0
□ rozpoczęcia prac społecznie użytecznych	436	3,2	394	3,1	-42	-9,6
□ skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	270	2,0	367	2,9	97	35,9
□ odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, w tym w ramach PAI	114	0,8	167	1,3	53	46,5
□ niepotwierdzenia gotowości do pracy	2108	15,6	1692	13,2	-416	-19,7
□ dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	1071	7,9	1009	7,9	-62	-5,8
□ osiągnięcia wieku emerytalnego	555	4,1	519	4,1	-36	-6,5
□ nabycia praw emerytalnych lub rentowych	404	3,0	397	3,1	-7	-1,7
□ nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	1011	7,5	847	6,6	-164	-16,2

Dane: Sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy za okres: I-XII 2015 i I-XII 2016 r., WUP w Białymstoku.

W 2016 roku z ewidencji bezrobotnych wyłączono 12781 osób powyżej 50 roku życia, tj. o 735 osób mniej niż w 2015 r. (spadek odpływów o 5,4%, a więc większy niż wśród ogółu bezrobotnych, wśród których odpływy zmniejszyły się o 4,9%).

Najczęstszą przyczyną wyłączenia starszych bezrobotnych ze statystyki urzędów pracy były podjęcia pracy (44,1% odpływu tej subpopulacji) oraz niepotwierdzenie gotowości do pracy (13,2%). W analizowanym okresie pracę podjęły 5634 osoby w omawianej kategorii (i było to o 24 mniej niż 2015 r.). Pracę niesubsydiowaną podjęło 4388 osób (34,3% odpływu tej

subpopulacji), a w ramach subsydiowanych miejsc pracy zatrudniono 1246 osób (9,7% odpływu).

Wskaźnik płynności rynku pracy dla osób powyżej 50 roku życia, rozumiany jako stosunek liczby osób podejmujących pracę w 2016 r. do liczby osób nowo zarejestrowanych w tym czasie, wyniósł 48,4% (w 2015 r. – 44,8%). Dla porównania dla całej populacji bezrobotnych ten wskaźnik wyniósł 57,0%.

W znowelizowanej ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie 27 maja 2014 roku, w stosunku do osób bezrobotnych 50+, które z uwagi na specyficzny charakter problemów znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, wprowadzony został nowy instrument rynku - dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia. Dofinansowanie wynagrodzenia przysługuje przez okres 12 miesięcy w przypadku zatrudnienia bezrobotnego, który ukończył 50 lat, a nie ukończył 60, lub 24 miesięcy w przypadku zatrudnienia bezrobotnego, który ukończył 60 lat.³

W 2016 r. różnego rodzaju działaniami aktywizacyjnymi objęto 2823 bezrobotnych powyżej 50 roku życia, co stanowiło 15,0% wszystkich zaktywizowanych bezrobotnych (18818) tj.: prace interwencyjne, roboty publiczne, dotacje na podjęcie działalności gospodarczej, refundacje kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy, dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego powyżej 50 roku życia, szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne, skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych i inne. Liczba zaktywizowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia zwiększyła się o 30 osób, tj. o 1,1% w porównaniu do 2015 r.

Największym zainteresowaniem bezrobotnych w omawianej kategorii wiekowej cieszyły się staże, które w 2016 roku rozpoczęło 713 osób w wieku 50+ (5,6% odpływu osób 50+), roboty publiczne, które rozpoczęły 444 osoby (3,5% odpływu osób 50+), a także prace interwencyjne oraz społecznie użyteczne, które rozpoczęło odpowiednio: 438 i 394 osoby (łącznie 6,5% odpływu osób 50+).

W ogólnej liczbie bezrobotnych, które rozpoczęły prace społeczne w 2016 roku udział powyżej osób 50 roku życia stanowił 41,3%. Znaczący był również odsetek tej grupy wiekowej wśród ogółu bezrobotnych podejmujących roboty publiczne (38,8%).

5. Efektywność zatrudnieniowa osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w województwie podlaskim

Efektywność zatrudnieniowa poszczególnych form wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w urzędach pracy pozwala na określenie, jaki procent osób biorących udział w danej formie wsparcia podjął pracę w trakcie lub w okresie 3 miesięcy po zakończeniu uczestnictwa, tj. na ile dany instrument rynku pracy jest skuteczny w poprawie sytuacji osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy.

³ art. 60d ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Tabela 15 Efektywność poszczególnych form wsparcia bezrobotnych powyżej 50 roku życia w województwie podlaskim w 2016 roku

Forma wsparcia	Liczba bezrobotnych ogółem, które:		efektywność zatrudnieniowa***	Liczba os. bezrobotnych 50+, które:		efektywność zatrudnieniowa***
	zakończyły udział w formie wsparcia*	podjęły pracę**		zakończyły udział w formie wsparcia*	podjęły pracę**	
szkolenie	1196	695	58,1	104	50	48,1
staż	6096	5442	89,3	654	567	86,7
przygotowanie zawodowe dorosłych	20	15	75	2	1	50
prace interwencyjne	2119	1892	89,3	404	346	85,6
roboty publiczne	1050	952	90,7	432	391	90,5
prace społecznie użyteczne	885	156	17,6	380	48	12,6
dofinansowanie wynagrodzenia bezrobotnego pow. 50 r. ż	88	54	61,4	88	54	61,4
środki na działalność gospodarczą	1205	970	80,5	88	68	77,3
refundacja kosztów zatrudnienia bezrobotnego	919	741	80,6	99	74	74,7
poradnictwo zawodowe indywidualne	5314	3295	62	548	222	40,5
szkolenie z zakresu umiejętności poszukiwania pracy	88	19	21,6	16	3	18,8
RAZEM	18980	14231	75,0	2815	1824	64,8

gdzie: * Liczba osób, które zakończyły uczestnictwo w programie, część osób rozpoczęła udział w poprzednim roku

** Liczba osób, które uzyskały zatrudnienie w trakcie lub w okresie 3 miesięcy od zakończenia uczestnictwa w programie/prowadziły działalność gospodarczą 3 miesiące po zakończeniu umowy

*** Efektywność (procentowy udział uczestników podejmujących pracę w liczbie kończących w programie)

W przypadku osób powyżej 50 roku życia, podobnie jak wśród ogółu bezrobotnych, najefektywniejszą formą wsparcia w 2016 r. były roboty publiczne (bezrobotni ogółem – 90,7% uczestników uzyskało zatrudnienie; bezrobotni pow. 50 r. ż - 90,5%). Drugą formą wsparcia o najwyższej wartości wskaźnika efektywności były staże (bezrobotni ogółem - 89,3%; bezrobotni pow. 50 r. ż - 86,7%). Na trzecim miejscu znalazły się prace interwencyjne (bezrobotni ogółem – 89,3%; bezrobotni pow. 50 r. ż - 85,6%).

Najmniej efektywnymi formami aktywizacji, zarówno wśród osób powyżej 50 roku życia, jak i wśród ogółu bezrobotnych, okazały się prace społecznie użyteczne (bezrobotni ogółem - 17,6%; pow. 50 r. ż - 12,6%) oraz szkolenia (bezrobotni ogółem – 21,6%; pow. 50 r. ż - 18,8%).

Opracowanie:

Aneta Niegiersz

Wydział Badań i Analiz

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

Aneks

Tabela 1 Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia w woj. podlaskim – stan w końcu grudnia 2016 r.

Grudzień 2016r.		Liczba bezrobotnych ogółem	%	Liczba bezrobotnych 50+	%	w tym kobiety 50+	%	% kobiet w liczbie bezrobotnych 50+ ogółem
		48361	100	13698 (28,3% ogółu bezr.)	100	4730	100	34,5
wg płci	kobiety	22057	45,6	4730	34,5	4730	100	34,5
	mężczyźni	26304	54,4	8968	65,5	-	-	-
	z prawem do zasiłku	5215	10,8	1897	13,8	729	15,4	38,4
	bez prawa do zasiłku	43146	89,2	11801	86,2	4001	84,6	33,9
wg miejsca zamieszkania	wieś	17953	37,1	4200	30,7	1218	25,8	29,0
	miasto	30408	62,9	9498	69,3	3512	74,2	37,0
wg wieku	50-54 lata	4415	9,1	4415	32,2	1860	39,3	42,1
	55-59 lat	5763	11,9	5763	42,1	2393	50,6	41,5
	60 lat i więcej	3520	7,3	3520	25,7	477	10,1	13,6
wg wykształcenia	wyższe	5854	12,1	697	5,1	281	5,9	40,3
	policealne i średnie zawodowe	9903	20,5	2957	21,6	1384	29,3	46,8
	średnie ogólnokształcące	4979	10,3	826	6,0	540	11,4	65,4
	zasadnicze zawodowe	10103	20,9	4342	31,7	1154	24,4	26,6
	gimnazjalne i poniżej	11969	24,7	4876	35,6	1371	29,0	28,1
wg stażu pracy (lata)	do 1 roku	8897	18,4	1102	8,0	371	7,8	33,7
	1-5	9379	19,4	1226	9,0	402	8,5	32,8
	5-10	4944	10,2	1572	11,5	561	11,9	35,7
	10-20	5410	11,2	3496	25,5	1379	29,2	39,4
	20-30	4080	8,4	3763	27,5	1298	27,4	34,5
	30 lat i więcej	1648	3,4	1644	12,0	420	8,9	25,5
	bez stażu	8450	17,5	895	6,5	299	6,3	33,4
wg czasu pozostawania bez pracy (mies.)	do 1 mies.	3163	6,5	738	5,4	207	4,4	28,0
	1-3	6307	13,0	1682	12,3	585	12,4	34,8
	3-6	5455	11,3	1468	10,7	598	12,6	40,7
	6-12	5673	11,7	1754	12,8	596	12,6	34,0
	12-24	8416	17,4	2404	17,6	789	16,7	32,8
	pow. 24	13794	28,5	5652	41,3	1955	41,3	34,6
Długotrwale bezrobotni (def. ustawowa)		29301	60,6	9993	73,0	3438	72,7	34,4
Niepełnosprawni		3042	6,3	1727	12,6	584	12,3	33,8
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej		972	2,0	296	2,2	104	2,2	35,1

Dane: Załącznik 1 „Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy” do sprawozdania MPiPS-01o rynku pracy za 2015 i 2016 r. WUP w Białymstoku.